ANUL XXV.—No. 84.—Marți 27 Martie 1907.

5 bani în România.—10 bani în străinătate

ABONAMENTE
ROMÂNIA: STRĂINĂTATE
L. 1.65 3 luni 10 lei
„ 3.15 6 luni 20 „
„ 8. Un an 40 „
Abonații primesc gratuit „UNIVERSUL LITERAR" colorat

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ

ANUNCIURI
Pag. III
Linia corp 7 Bani 40
Pag IV . 20
Inserții și reclame
1,25 linia

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
— 11, Strada Brezoianu 11, București —

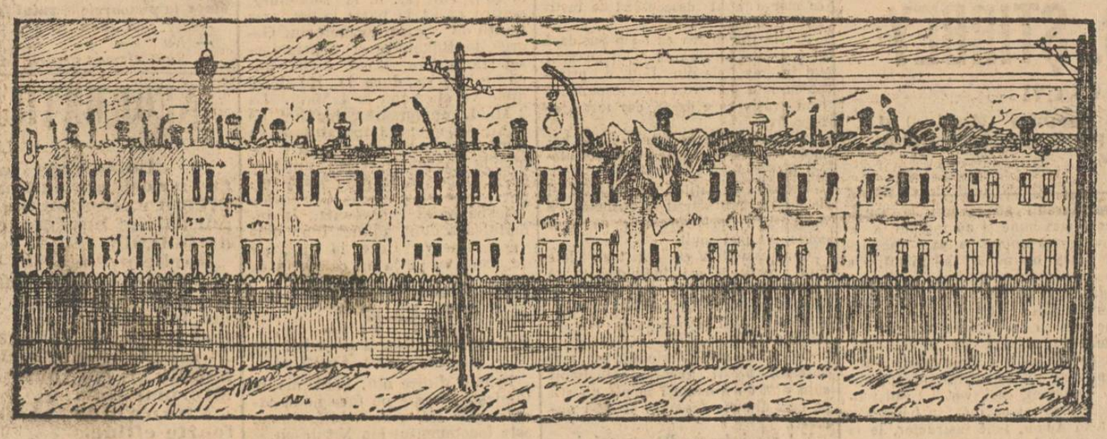

Aripa incendiată de la Gara de Nord.—(Vezi articolul)

Calendar pe anul 1907

Ortodox

Luni, 26 Martie.—Sob. Arhang. Gabriil

Catolic

Luni, 8 Aptilie.—Arm. și Armanda.

Soarele răsare 5.47; apune 6.48

București, 28 Martie.

In chestia țărănească

Acum când va trebui să înceapă activitatea pentru rezolvarea chestiunilor țărănești, nu va fi de prisos să amintim aci chipul în care fruntașii politici cari stau astă-zi la cârma țării își arătau, nu mai departe de cât acum trei-patru luni, părerile lor cu privire la deslegarea acestor probleme.

Pe la începutul lunii Decembrie, anul trecut, fruntașii partidului liberal au publicat un program care, în ce privește chestiunea țărănească, spunea următoarele:

«Problema țărănească se prezintă astă-zi dinaintea noastră în toată întinderea și cu toate greutățile ei. Nici un om gânditor și conștiincios nu mai poate sta nepăsător dinaintea unei situațiuni, care devine pe fie-care zi tot mai gravă...

Pentru a rezolva această chestiune economică și socială, este mai nainte de toate urgent ca legile cari ating interesele țărănești să fie aplicate în toată întregimea lor. Întreaga situațiune a țăranilor s'ar îmbunătăți, când apucăturile și obiceiurile ilegale ar fi înlocuite cu domnia legilor...

Acest punct regulat cât mai neîntârziat, trebue neapărat să păsim la rezolvarea cestiunilor de amănunt, cari de mult timp sunt la ordinea zilei.

Cine s'ar putea opune a se stavili și pedepsi camăta de or-ce natură, care bântuie satele noastre, fie ca în bani, în muncă sau răzămată pe alte combinațiuni lăturalnice? Cine s'ar putea opune ca traiul țăranilor să fie ridicat prin stabilirea de relațiuni de încredere reciprocă și de conlucrare prietenească dintre dânșii și proprietarii mari, ca astfel intermediarii și samsarii să nu rămână de cât ca escepție, iar nu să fie regulă generală?

Înființarea unei Case rurale se impune ca un compliment necesar al Creditului funciar rural, al Creditului funciar urban și al Băncei Naționale. Băncile populare și Tovărășiile economice trebuie ocrotite, încurajate, întărite.

Mai trebuie să-i vie sătenaului ajutor dela biserică și dela școală. Biserica să-l povățuiască așa, ca iubirea aproapelui, pacea și cinstea să domnească în casa lui, întărind fericirea familiilor și dând putința unei îmbunătățiri sufletești, fără de care viața omului tânjește și slăbește. Școala să lucreze, ca obiceiurile cele bune să se lățească și să se întărească, și instrucțiunea să cuprindă întreaga activitate a vieții țărănești. Biserica și școala să-și dea mâna spre a îndemna la muncă harnică și pricepută, care să îmbogățească mintea și casa săteanului»...

DIN ITALIA

(Coresp. particulară a ziarului «Universul»)

Roma, 22 Martie.

Anglia în observație

Corespondentul din Londra al ziarului „Tribuna" anunță că presa engleză continuă a urmări cu cea mai mare atenție comentariile asupra presupunerii că întrevederea dintre Bülow și Tittoni se referă în special la atitudinea luată de Anglia în chestiunea dezarmării și observă că în cercurile competente se afirmă că această presupunere e neîntemeiată.

Un personagiu diplomatic cu care am vorbit aseară mi-a spus că nu trebue să surprindă pe nimeni faptul că Bülow a avut tot interesul să aibă un schimb de vederi cu Tittoni și după chestiunea cu Algesiras e natural ca Germania să vrea să cunoască atitudinea Italiei față de chestiunile ce o interesează.

In cercurile politice se afirmă că conferința de la Haga se va amâna pentru anul viitor, dacă nu se va găsi un punct de înțelegere cu Germania asupra desarmării; totuși, în general, se crede că se va ajunge la înțelegere până rând sigură renunțarea din partea Angliei de a prezinta anticipat chestiunea, rezervându-și de a o ridica în cursul desbaterilor. Și apoi nici decorul Angliei nu va fi sdruncinat în realitate dacă chestiunea dezarmării nu va fi intercalată în program.

Regele Italiei în Grecia

Din Corfu se anunță că colonia italiană de acolo va prezinta regelui un foarte elegant album de marochin, cu incrustațiuni de argint, conținând 14 fotografii ale monumentelor orașului și un plan al orașului de pe timpul dominației venețiune. O delegațiune specială va pleca Miercurea viitoare la Atena, unde prezidentul ei va fi primit în audiență.

Colonia italiană din Patras va prezinta suveranului o plachetă de aur, cu desene alegorice, pusă într'o ramă bogată provenind din minele de la Misolonghi.

Comendatorul Seprieri, cunoscut bancher din Atena, proprietarul minelor de la Lauriam și prezidentul coloniei italiene, va prezinta ca omagiu regelui un pergament artistic pictat conținând semnăturile notabilităților grecești.

Bülow și arta italiană

Cancelarul imperiului german n'a vorbit prea mult despre politică cu cei ce l-au întervievat; a vorbit însă foarte mult despre arta italiană.

Cancelarul a declarat că cunoaște foarte bine teatrul nostru modern.

Principele Bülow a vorbit cu multă competență de ultimele lucrări teatrale ale lui d'Annunzio, a spus că a citit și recentele lucrări ale lui Bracco, Rovetta și Testoni.

Intrebat asupra teatrului nostru modern a răspuns că e în plină renaștere. Bülow a spus că Italia abundă în mari autori dramatici, pe când buni autori germani se numără pe degete.

Despre teatrul liric italian, principele Bülow nu s'a arătat tot atât de entuziast ca de teatrul dramatic. A avut însă elogii pentru Mascagni și Franchetti și a spus că împăratul Wilhelm a prețuit mult pe „Roland" al lui Leoncavallo.

Antigon

CRONICI FEMININE

Teatrul și copiii

Pentru copil mergerea la teatru trebue să fie un adevărat eveniment, el trebue să asculte și să privească cu multă luare aminte piesa ce se joacă. Aceasta e cu putință numai dacă îi dăm la răstimpuri mari la teatru, și bine înțeles la piese potrivite pentru dânsii.

E bine chiar, ca la piesele morale, su precepte înălțătoare, să-i ducem de mai multe ori, ca să li se întipărească bine în minte și să le pătrundă bine.

Frecventarea deasă a teatrelor face ca și adulții să ajungă repede blazați, iar copiilor le tocește sensibilitatea, îi face ca nimic să nu-i mai impresioneze.

Insă ca mijloc auxiliar de educațiune teatrul poate aduce foloase neprețuite la adolescenți.

Silvia.

INDUSTRIA PETROLULUI

în România

Se știe că parlamentul italian a votat deunăzi proiectul de lege privitor la micșorarea taxelor pe petrol. Cu prilejul acesta și considerînd faptul că România este una din importantele producătoare ale petrolului, d. conte Carlo Arivabene Valenti Gonzaga, secretarul legațiunei italiene din București, a adresat ministerului de externe italian un interesant raport asupra industriei românești a petrolului, din care extragem cele ce urmează.

După ce rezumă cele mai recente date statistice asupra producției petrolului și asupra consumului său în România, autorul raportului, vorbind despre exportul nostru, spune:

„S'au exportat în anul 1905-906 76.614 tone de petrol distilat, 70.929 tone de petrol rafinat, 49 mii 395 de benzină, 15.399 de uleiu mineral și 12.146 de reziduri. Este de observat aci că exportul reziduriloș și petrolului brut descrește, pe când crește simțitor cel al petrolului rafinat și al benzinei, întrebuințată mai cu seamă de automobile.

„Din 238.000 tone de petrol exportat în primele nouă luni ale anului 1906 (în acelaș period al anului 1905 s'au exportat numai 132.000 tone), 63.000 tone au mers în Franța, 61.000 în Anglia, 35.000 în Germania și 30.000 în Italia, care a ajuns astfel la 12 la sută din exportul total, contra a numai 68 de tone cumpărate pe piața română în primele nouă luni ale anului 1905".

Autorul raportului trece apoi la prețurile petrolului și derivatelor și după ce vorbește despre personalul muncitor întrebuințat de industria petrolului în România, spune:

„In România se nădăjduește mult de la întrunirea celui de-al treilea congres internațional al petrolului, în Septembre anul acesta, congres care va trata nu numai chestiunile interesând țările de producțiune, ci și cele privitoare la țările importatoare, printre cari e și Italia care, spune raportul, dacă va fi reprezintată de delegați competenți și autorizați va putea studia cu folos chestiunea cu privire la regimul tributar intern și de frontieră.

„Prin reducerea taxei vamale asupra petrolului în Italia, se va avantagia mai cu seamă contribuabilul italian (care nu consumă pe an de cât 2 kilograme de petrol, pe când în România consumul e de 5 kilograme de locuitor) și industria română va putea lupta astfel cu folos cu industriile rivale. Și pentru că România nu are până acum vapoare cisterne, cari să transporte petrolul din România, acest transport va trebui să fie rezervat companiilor și vaselor italiene, cari ar încărca petrolul în portul Constanța, înzestrat acum cu 15 rezervoare pentru petrol de câte 5000 m. c. fie-care, și prevăzut cu cele mai bune aparate pentru încărcarea lichidului și transportarea lui în vapoarele cisterne.

„Dar, adaogă raportul, chiar pentru mai marea interesare a capitalului italian în industria petroliferă română, se va impune la noi în curînd examinarea arzătoarei chestiuni a rafinăriei petiolului, dacă nu va conveni modificarea actualelor dispoziții prohibitive fiscale spre a se întemeia în Italia o industrie națională a rafinăriei și a nu mai depinde exclusiv de industria streină.

„Și, închee raportul, dacă se consideră că într'un viitor nu îndepărtat cărbunele va putea fi apropape în întregime înlocuit de caloriile produse de petrol (recunoscut acum de știință ca cel mai bun combustibil, care în cea mai mică greutate dă maximul de calorii) nu se va putea tăgădui importanța chestiunei rafinerii naționale, care va emancipa de streinătate industria, căile ferate și marina de războiu".

ADUNAREA

generală a societății pentru învățătura poporului român

Eri dim. la orele 10, s'a ținut adunarea generală ordinară a sosietății pentru învățătura poporului român în localul școalelor ei din str. Sf. Ecaterina.

Inainte de adunarea generală, la orele 9 jum. s'a făcut în biserica Sf. Ecaterina un parastas pentru pomenirea sufletelor răposaților donatori și binefăcători ai școalelor societății.

Preotul Ch. Ionescu, profesorul de teologie al școalelor, a pronunțat o prea frumoasă cuvintare ocazională. Corul elevilor școalei a intonat rugăciunile.

Au asistat mai mulți membri ai societății, directorul școalelor, d. Petre Gârboviceanu, corpul profesoral și elevii.

După serviciul divin a avut loc adunarea generală, în localul școalelor societății.

Adunarea a fost presidată de d. I. Procopie Dumitrescu, vicepreședinte, în absența d-lui G. I. Lahovary, președintele societății, care se află în streinătate.

S'a aprobat budgetul pentru noul an școlar 1907-908, cifrat cu suma de 117.548 lei, din care: 19.138 lei cheltuelî obligatorii, 46.060 lei salarii, 49.097 lei cheltuelî de întreținere și material și 3352 lei fond de rezervă.

Față de budgetul în curs s'a prevăzut un spor de 1450 lei la cheltuelî obligatorii.

S'a mai aprobat budgetul grădiniei de copii în sumă de 2500 lei și budgetul fundațiunei Barbu Lăzureanu, în sumă de 2632 lei.

D. P. Gârboviceanu a făcut apoi o comunicare asupra purtării demne de laudă a unor învățători, foști elevi ai școalei normale a societății, cari și-au expus viața pentru a împiedica pe sătenî de la faptele rele ce au săvârșit, dându-le sfaturi bine-voitoare și îndamnându-i la liniște.

Citește ast-fel o scrisoare a unui domn locotenent, care afirmă că într'o comună grație învățătorului s'au cruțat sute de vieți de țărani.

Sfârșindu-se discuțiunile, d. Badea Cireșanu a esprimat în numele adunării mulțumiri d-lui Gârboviceanu, pentru modul cum conduce școalele societății.

Marin

CREȘTINI

E tristă firea, nu 'și descruntă
Măcar o clipă alba-i față
Și albastrul cer în nori s'ascunde
Și soarele e fără viață.

Și primă-vara nu s'arată
Nici ea la noi nu vrea să vie,
Și codrul tremură sărmanul,
De-atât amar și grozăvie!

E jale; sângele siroaie
Se varsă 'n luncă și 'n livadă
Și Dumnezeu 'și-ascunde fața
Așa păcate să nu vadă.

Căci omul, zămislirea'i mândră
Și întruparea lui măreață,
Azi e schimbat în fiară cruntă
În gând, în suflet și la față.

Se leapădă de-a lui poruncă
Și varsă sânge, pune foc;
Înjunghie, omoară, pradă
De legea lui își bate joc!

Și 's zile mari, zile de tihnă,
Sunt zilele de ispășiri;
Și voi creștini, ce grozăvie!
Voi făuriți nelegiuiri!

In loc să mergeți către Domnul
Și să slujiți a lui ispravă,
Voi restigniți p'al vostru frate!
Și-i puneți spini și-i dați otravă!

Destul! căci s-a'ncruntat văzduhul
Și prohodește vêntu 'n ramuri
Și Dumnezeu d'amărăciune:
Așterne sloiuri peste lanuri.

Nu 'L mâniați, veniți spre Dânsul,
Cu ziua sfintei Invieri,
Creștini, îngenunchiați rugându-'L
Să uite zilele de eri.

Anna-Ciupagia-Mateescu.

București.

INTRUNIREA

de la Societatea Agrară

Eri, la orele 3 după amează, s'a ținut la societatea Agrară o întrunire a proprietarilor și arendașilor păgubiți din cauza răscoalelor țărănești.

Intrunirea a fost presidată de d. P. P. Carp.

Printre asistenți erau d-nii Al. Marghiloman, C. C. Arion, Colibășeanu, Sava Șomănescu, amiral Urseanu, Gr. Cantacuzino, dr. Angelescu, D. Dobrescu, Ed. Ghica, etc., etc.

* * *

D. Sava Șomănescu face cunoscut că comitetul soc. Agrare în ultima sa ședință a proclamat pe d. P. P. Carp, președinte al societății. (Aplause).

Am chemat pe d. Carp în fruntea societății noastre, continuă d. Șomănescu, pentru că d-sa în lunga-i carieră politică, a dat dovezi de mult patriotism și a ținut în mână drapelul desinteresării, cinstei și abnegațiunei.

D. Carp a căutat în tot-d'a-una concursul oamenilor de bine spre a duce țara la fericire.

De aceea n'am esitat de a încredința în mâinele d-sale interesele mareî proprietăți și binele proprietății celui mic.

Treceam prin momente grele și aveam nevoe de un bărbat înțelept care să ne conducă.

L'am găsit în persoana d-lui Carp.

Să-i urăm deplin succes.

Discursul d-lui Carp

Nu sunt omul cuvintelor hiperbolice, începe d. Carp.

Vă asigur însă, că sunt foarte mișcat de încrederea ce mi-o acordați și voiu căuta să o merit.

Increderea atrage după mine o altă încredere și voiu căuta să vă arăt ce înțeleg eu prin acea încredere.

S'a zis că soc. agrară nu face politică. Dacă a face politică înseamnă a lega soarta noastră de acțiunea unui partid, nu trebue să facem politică. Dar dacă e vorba să așezăm interesele țărei, trebue să facem politică.

După mine, interesul cel mai de căpetenie e ocrotirea proprietății mari și a celei mici.

Politica noastră va consta în a apăra în mod egal aceste proprietăți și a stabili o armonie între ele.

Acesta e interesul cel mare, pe care trebue să-l apărăm azi.

Dacă aceasta înseamnă a face politică, ei bine, nu trebue să ezităm a o face.

Viitorul țărei și chiar a dinastiei se reazămă pe armonia dintre diferitele clase de proprietari.

Și stabilind această armonie, apărăm și Țara și Tronul.

S'a zis că starea precară a țăranimei a provenit din raportul dintre proprietar și țăran. Am arătat în alte discursuri că nu e așa și trebue ca prin alte mijloace și alte căi să ajutăm pe țărani.

Să admit că unele districte ar fi încredințate unor nebuni. Ei bine, dacă acțiunea acestora ar izbuti, am avea țărani cu câte 2—3 hectare pământ mai mult dar în schimb, însă, n'am avea nici industrie, nici meserii, nici budget, nimic.

Trebue să facem tot ca să împiedecăm o asemenea încercare.

Aș dori ca în fie-care district să se înființeze câte o societate de proprietari, fără deosebire de partide politice, care să studieze cum s'ar putea stabili raporturi juste între țărani și proprietari.

Aceste studii trebuesc trimise la centru ca să ne dăm bine seamă cari ar putea să fie raporturile aceste și cari tocmelile viitoare.

Apoi vă veți da silința ca în nici un district să nu intervină între țărani și proprietari amestecul arbitral al prefectului. Să vă supuneți la ori-ce încercare de arbitrar de acest fel.

Și dacă vom vedea că arbitrarul continuă și că legile țărei nu se respectă, vom vedea ce ne rămâne de făcut.

Afară de aceasta e evident că nu se va putea relua lucrul de către arendașii și proprietarii grav păgubiți. Pentru aceasta veți vota o moțiune prin care să cereți guvernului o dreaptă despăgubire pentru cei isbiți cu ocazia răscoalelor.

Acesta e programul nostru. Vă urez muncă spornică.

Discursul d-lui C. Iarca

D. C. Iarca, prefectul de Buzău, își arată bucuria că vede pe d. Carp în capul societății Agrare.

Voi observa însă, continuă oratorul, că venirea d-lui Carp în momentul de față, ar da să se creadă că noi ne călăuzim de ideile pe cari le-a emis d-sa în Parlament.

Procedarea comitetului societății în ce privește convocarea adunării generale de azi e ilegală.

D. Pres. Nu e adunare generală, e consfatuire.

D. Iarca: Apoi, d. Carp să-mi dea voe să observ că se află în contrazicere în ce privește chestia raporturilor între țărani și proprietari. D. Carp a susținut că nu aceste raporturi sunt cauza stărei precare a țăranimei.

Voi da citire câtor-va rapoarte relativ la tocmelile agricole, din care se va vedea cât de anevoioase, cât de grele sunt raporturile dintre proprietari, arendași și țărani.

Oratorul dă citire unor date spre a-și sprijini aserțiunea și conchide că învoelile, cu puține variațiuni, sunt aceleași în toată țara.

In împrejurările actuale, se întrebă oratorul, e posibil oare ca să liniștim pe țărani cu studiile de cari ne vorbește d. Carp?

In județul Buzău, am cutreerat toate comunele și am isbutit a stabili cu înlesnire armonia între țărani și proprietari.

Cred că în momentele de față nu putem să înlăturăm intervenția administrației în stabilirea armoniei și păcei ce o dorim. Căci, trebue să știți bine, că nu putem să ținem în veci armata pe picior de războiu.

Fac apel la societatea agrară ca să lucreze în deplină înțelegere cu administrația.

In ce privește despăgubirile, sunt cu totul de părerea d-lui Carp.

Trebue ca să plătească guvernul care n'a știut să prevină revoltele, și să se despăgubească și el de la cei cari au devastat.

Răspunsul d-lui Carp

Că au fost învoeli grele, o știm; dar au fost și localități cu învoeli ușoare. Ei bine, nici aceste din urmă localități n'au scăpat de devastări. Cum se explică aceasta?

La Putineî, moșia d-lui Marghiloman, învoiala era din patru una; d-șoara Opreanu din Dolj își lăsase averea comuneî prin testament, iar la Băileștî existau de asemenea cele mai ușoare învoeli. Nici una din aceste localități n'au scăpat de devastări.

Față de aceste constatări putem susține că nu numai tocmelile grele sunt de vină.

Și veți vedea că chiar dacă s'ar stabili cele mai ușoare tocmeli, barbariile și mizeria tot nu vor înceta în țară.

Vedeți deci că soluția chestieî țărănești nu constă numai în tocmelile agricole.

Chestia țărănească se împarte în două: de o parte sunt tocmelile, cea-l'altă parte e administrația.

Ce bune rezultate putem să așteptăm de la sistemul administrativ de azi, când primii sfetnici ai comunelor: preoți, învățători, notari sunt capii instigatorî? Deocamdată e un punct esențial pe care trebue să-l elucidăm; admiteți, orî nu intervenția arbitrară a administrației?

Dacă nu, ei bine, trebue ca chestia să o ia în mână marea proprietate care singură o va duce la bun sfârșit.

Vom rămâne deci la programul ce v'am prezentat.

Moțiunea

D. amiral Urseanu dă citire următoareî moțiuni:

Considerând că unii din prefecți, —credem fără aprobarea guvernului — prin chemări oficiale la prefecturi a proprietarilor și arendașilor, spre a hotări împreună cu ad-ția, condițiile de învoeli cu țăranii se tinde a se stabili un regim de minimum de salarii și de maximum de dijmă;

Considerând că se păsește astfel la întemeierea unui regim intolerabil și aceasta nici măcar în virtutea unei legi, ci numai a arbitrarului prefectoral;

Considerând că speranțele fără margini ce pot naște în mintea țăsanilor de pe urma unor atari procedări sunt de natură a menține neliniștea în spirite și a provoca conflicte;

Considerând că sancțiunea ce se dă de unii din prefecți—de sigur fără știrea guvernului — neprimirei condițiunilor impuse de ei, este amenințarea că autoritățile nu mai răspund de menținerea ordinei, ceea ce s'ar putea interpreta ca îndemn la răscoale,

Societatea Agrară împreună cu proprietarii și agricultorii întruniți la această societate în ziua de 25 Martie 1907,

Cred că e de datoria Statului de a lua urgente măsuri pentru a înlesni proprietarilor devastați reconstituirea capitalului de exploatare făcând astfel posibilă reînceperea muncilor.

Adunarea însărcinează comitetul de a aduce aceasta la cunoștința guvernului.

* * *

D. Brăescu de la Scurta face un lung istoric al chestiuneî țărănești.

D. Al. Marghiloman roagă comitetul societății agrare să discute și chestia interdicției puse contra venireî în țară a muncitorilor agricoli streinî.

Această interdicție, spune d. Marghiloman, înseamnă a obliga pe agricultorî de a primi toate pretențiile țăranilor orî-cât de exagerate ar fi ele sau a-I face să renunțe de a-și mai cultiva pământurile.

D. P. Carp răspunde că ministerul de interne a ridicat interdicția, așa că muncitorii streinî vor fi liberî a veni în țară și a lucra la munca câmpului în localitățile în cari se vor simți nevoe de brațele lor.

Ședința se ridică la orele 5.

Mestugean.

UN SFAT PE ZI

***Contra otrăvireî prin acid sulfuric.**—Ajutorul cel mai bun pentru ca să scăpăm pe o persoană înveninată prin acid sulfuric, e magnezia Calcinată, solvită într'un sfert de litru de apă.*

MARELE FOC

de la Gara de Nord

Vestea în Capitală

Ieri, cu puțin înainte de amiază, o veste sinistră s'a răspândit în mai toată Capitala: «Arde gara de Nord!»

Pe toată calea Victorieî și pe toate stradele ce duc în spre gară nu s'au mai văzut, în câte-va minute, de cât pâlcurî, pâlcurî de curioși, îndreptându-se în spre locul desastruluî.

Capitala, încă sub impresia zilelor de groază petrecute în timpul nenorocitelor tulburărî sătenești, a fost cuprinsă de o adevărată groază la vestea foculuî. veste care în primul moment luase proporțiile uneî nouî calamități publice.

Am auzit noî înșine pe mulți spunând: «Ăsta e anul nenorocirilor!»—Cine știe ce ne mai așteaptă mâine!—Ce urgie pe capul nostru!»

La gara de Nord

Sunt orele 11 și jumătate. Sosim cu automobilul ziaruluî nostru în curtea gareî. O lume imensă umple intrarea din calea Griviței. In partea stângă a pieței din fața gareî mișună pompieriî și jandarmiî printre sacale și pompe.

Răzbim prin mulțime și ne facem loc până aproape de intrarea biurourilor căilor ferate. Pompieriî sunt deja la lucru. Nu se aud de cât ordine, nu se văd de cât împiegați, hamalî și muncitorî cărând teancurî de dosare, teancurî de pachete cu hârtiî. Se golesc cât mai repede cu putință biurourile amenințate de foc, de tot ce li putea alimenta, se salvează tot ce se poate salva, căcî focul ia proporțiî pe fie-ce clipă tot mai mari, amenințând toată aripa stângă a clădiriî gareî.

Din locul unde ne aflăm nu se văd de nicăerî flacărî; pe icî, pe colo, pe la câte o fereastră de la etajul de sus, pe sub strașinî, țâșnește câte puțin fum.

Intrăm pe peronul gareî, pe gangul din dreptul comisariatuluî. Numaî acum ne putem da seama de toată întinderea dezastruluî.

Ce arde?

Tot etajul de sus al laturei stîngî a clădireî, după cum se știe, este ocupat în întregime de birourile administrației centrale a căilor ferate.

Casieria, serviciul comptabilității, serviciul comercial, al tarifelor, serviciul medical, peste 40 de birourî, toate cu archivele lor, cu sute de miî de dosare, sunt așezate de-asupra unor remize de mașinî și vechilor ateliere ale gareî.

Toată această aripă, lungă de peste 100 de metri, aprinsă la capătul eî dinspre oraș, e amenințată a fi distrusă.

Prin sticlăria spartă a acoperișuluî gareî curg și aci dosare, hârtiî, tot conținutul dulapurilor, într'un potop de apă, în timp ce, în partea din afară a peronuluî, sosesc și pleacă în mod regulat trenurile de pasageri.

Șuerăturile locomotivelor se amestecă, într'un haos extra-ordinar, cu lungile fluerăturî ale pompelor cu aburî, cu goarnele de semnale, cu strigătele și ordinele ce șboară de pe acoperișul în flăcărî.

Facem cu multă greutate înconjurul aripeî ce arde. In spre bulevardul Dinicu Golescu se vede și mai bine tot prăpădul groaznicului element de distrugere—focul.

Pe toată întinderea enormă a acoperișuluî, limbî uriașe de foc țîșnesc din distanță în distanță. Vîntul puternic împrăștie fumul de lasă să se vadă fie-ce focar.

Cu un curaj neasemănat pompieriî și împiegații căilor ferate aleargă pe acoperiș dintr'un loc într'altul. Pe ferestrele sparte se aruncă în curtea de din dos mobilier și hârtiî, miî de foî pe cari vîntul le șboară în depărtarî, ca pe niște fluturî uriași cu aripele inegrite.

Isbucnirea foculuî

In vălmășagul și panica ce domnește în gară ne este greu să putem vorbi cu personalul superior care să ne dea informațiuni asupra isbucnireî foculuî. Isbutim totuși tîrziu a căpăta unele informații precise.

Alarma s'a dat la orele 10 și trei sferturî. La ora aceasta, pe neașteptate, în camera 59 a secțiuneî comerciale, s'a văzut întâia oară pe ochiurile de lumină de pe culoare, focul. Ardea în pod. De când ardea, cum de s'a produs focul, în momentul când scriem aceste rîndurî, încă nu se știe.

Ceea ce se știe, ceea ce am văzut noî înși-ne, este că în mai puțin de o oră focul se propagase la tot acoperișul, trecuse din birourî în birourî și isbucnise tocmaî la celalt capăt al clădireî, la peste 100 de metrî de punctul unde se ivise.

Alarma s'a dat imediat. Tóte posturile de pompieriî din Capitală; pompele de la regie și de la fabrica Luther; pichetele de incendiu de la regimentele 2 și 10 de artilerie, au sosit în mai puțin

---

8

Ură de femee

ROMAN PASIONAL

de P. Manetty

PARTEA INTÂIA

II

Acesta își arăta dorința de a'l conduce până la poartă și când cei doui bărbați fură departe de salon și deci într'un loc de unde glasul lor nu mai putea ajunge la urechile bareseî, vicontele oprind pe eminentul jurisconsult îl întrebă:

— Fii sincer, d-le Rezur; ce vezi necurat în această întunecoasă afacere?

— Ce vĕd? Mâna uneî femeiuștî, care a scris în acelaș timp scrisoarea anonimă care denunța pe baron baroneseî și altă scrisoare tot anonimă, care denunța pe baroană bărbatului. A fost o cursă dibaciu întinsă, în care sora d-voastră a căzut.

— Bănuești cine poate fi femeia aceasta infamă capabilă să compromită onoarea surorei mele?

— Cine? Nu știu, dar e ușor de presupus că e vre-o femee care iubește sau a iubit pe cumnatul d-voastră. E vorba de o răzbunare, credeți-mă, d-le viconte.

— Dar bărbatul care se afla în odaia de la hotel?

— Poate să nu fi fost de cât vre-un complice al femeeî necunoscute. Dar să nu anticipăm explicarea pe care într'o zi o vom avea întreagă și precisă. Noapte bună, d-le viconte, și vă recomand din nou să nu vĕ lăsați a fi tîrît de mânie, la acte necumpătate de cari în urmă să aveți a vĕ cĕi. Avem de a face cu adversarî îndrăzneți și rĕi, credeți-mă.

Cei doui bărbați schimbară o strîngere de mână și se despărțîra.

Când avocatul Rezur ajunse pe stradă, scoase un suspin de ușurare.

— Drace, afacerea nu e atît de încurcată după cum am spus celor două ființe cinstite și bune. Ticăloșiî pe cari va trebui să-i demaschez nu sunt dibacî, de și sunt foarte îndrăzneți, și deci prevĕd că vor pierde partida și vor plăti și oalele sparte.

Își frecă mâinile, sări în prima trăsură goală și se duse acasă, în str. Sf. Dominic.

III

Cu treî anî înaintea zileî în care Louis de la Rosière și vicontele de Saint-Remy se duseseră la Epernon în automobil, ziarele pariziene povestiseră cu multe amănunte un furt îndrăzneț comis în dauna administrației militare.

Iată cum se petrecuse lucrurile.

Adolf de Grandmont, cu toate că era fiul unic al unuî magistrat, voise să îmbrățișeze cariera armelor și la 18 anî eșise din școala de la Saint-Cyr cu gradul de sub-locotenent de cavalerie și tusese trimis la regimentul 6, cu garnizona la Bordeaux.

Foarte inteligent, foarte studios, curagios până la temeritate, observator al disciplineî, cucerise în scurt timp simpatia colegilor, cari îl prevedeau un viitor strălucit.

De și putea fi socotit bogat, pentru că tatăl lui, care locuia la Paris, îi expedia regulat la sfîrșitul fie-căreî luni un mandat de 2000 de franci, el ducea o viață ordonată și aproape de economie.

Nimenî nu-l văzuse nicî odată jucând, nimenî nu-l văzuse bînd cu necumpătare, așa că era considerat de superiorî și de colegî ca un tînăr exemplar.

Tot luxul pe care-l făcea era că ținea în grajd patru caî pursînge, treî de călărie și unul de ham și că făcea colecție de monete antice.

De alt-fel el locuia în două odăi mobilate, mânca la masa comună a ofițerilor; nu era nicî băutor, nicî jucător, nicî risipitor.

Când, după amiază, colegiî lui rămâneau în jurul meseî spre a face câte-o partidă de cărți, pontênd sume neindiferente, Adolf de Grandmont își apropia scaunul de fereastră și 'și arunca ochiî pe ziarele atunci sosite de la Paris.

Nu fusese nicî odată cu putință să fie făcut să joace, saŭ să bea, după masă. vre-un pahar de vin.

Abstinențele aceste ale lui nu'l erau însă reproșate de colegi, pentru că el nu se lăuda cu ele.

Numaî prietenii lui, când vorbeau de el, în loc să'i zică pe nume, îi ziceau rîzând: „cartoforul", saŭ „beț ivul".

Nu trecu deci fără mirare faptul că pe când tovarășii lui de corp obținură după douî anî înaintarea la gradul de locotenent, pe când lui îi trebuiseră 5 anî ca să capete cele două galoane.

Nimenî nu'și putea explica de ce ministerul nu'l înaintase în acelaș timp cu colegii lui, chiar mai naintea colegilor, fiind ma merituos.

La regiment se șoptea despre unele antipatiî de neînțeles ale ofițerilor superiorî față de Adolf de Grandmont; dar nimenî nu le putea explica motivul.

Adolf de Grandmont fusese foarte îndurerat de nedreapta lui pedepsire, dar se păzise de a se plânge cuî-va și refuzase să adreseze ministerului vre-o reclamație.

— Dacă nu m'aŭ înaintat ca pe ceî-l'alțî, e dovadă că, fără să o știu, nu mi-am făcut vre-o dată datoria și e nedemn de un soldat să se plângă de o pedeapsă. Va veni de sigur, într'o zi saŭ altă, și pentru mine înaintarea.

Așteptă ast-fel treî anî, vĕzându-se încă de douĕ orî întrecut de ceî ce intraseră după el în serviciŭ.

Când în cele din urmă fu numit locotenent, el crezu că plătise în destul greșala pe care inconscient credea că o comisese și pe care nimenî nu i-o reproșase pe față. Cu toate acestea fu în curînd deziluzionat.

De și superiorii lui îl trataŭ în mod afabil și nu-l ascundeaŭ că îl considerau ofiter cult și zelos, totuși nicî o dată nu-i încredințaseră vre-o însărcinare delicată saŭ dificilă. Ceî aleși erau tot-d'auna altiî și pe dînsul îl lăsaŭ în uitare.

Nu se poate spune cât de mult îl descuraja acest tratament, dar în loc să-l înjosească el nu făcea de cât să dedice mai multe ore studiuluî și mai mult zel în împlinirea atribuțiilor lui.

Părea că în durerea lui cucerea nouî forțe spre a lupta contra unuî destin pe care nu și-l putea explica.

După cinci anî de garnizonă la Bordeaux, regimentul plecase la Paris spre marea bucurie a lui Adolf de Grandmont, care putea să locuiască de-acum cu tatăl lui pe care îl adora.

Dar nicî în marele oraș al plăcerilor, tînĕrul locotenent nu-și schimbase felul de viață.

Trecea de la cazarmă la locuința tatăluî lui; din tabără în sala de lectură a regimentuluî, fără a pierde o singură oră în petreceriî.

Amicul lui intim era baronul Alexe de Rochefault. Era singurul coleg pe care-l primea în casă și pe care-l prezintase tatăluî lui. (Va urma)